

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра політичних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
з навчальної роботи

_____ /Комаха Л.Г./

«__» _____ 20__ року

_____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА ІМІДЖЕЛОГІЯ та ПОЛІТИЧНА МОВА

(2 частина)

ПОЛІТИЧНА МОВА

для студентів

галузь знань	0301 Соціально-політичні науки
спеціальність	6.030104 Політологія
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	Політологія
спеціалізація	Політичний менеджмент
вид дисципліни	вільний вибір студентів

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2017/2018

Семестр

VII

Кількість кредитів ECTS

2

Мова викладання

українська

Форма заключного контролю

залік

Викладач: Постригань Григорій Федорович, кандидат філософських наук, доцент,
кафедри політичних наук (частина 2 «Політична мова»)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ - 2017

Розробник: Постригань Григорій Федорович, кандидат філософських наук, доцент
кафедри політичних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри
_____ (Шляхтун П.П.)

Протокол № __ від «_» _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «____» _____ 20__ року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«____» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – оволодіння студентами знаннями щодо основних характеристик політичної мови як з точки зору її змістовних параметрів, так і форм її втілення, що дозволить студентам розуміти особливості мовного впливу на політичні процеси та вільно орієнтуватися в хитросплетіннях сучасних мовних комунікацій в політиці.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні положення політичної риторики щодо вимог до логічного і переконливого мовлення; основні методи та методики політичного аналізу та прогнозування, які застосовуються в практичній політології при дослідженні реальних політичних ситуацій; характеристики політичної психології щодо особливостей людських взаємодій в політичній сфері.

2. Вміти на основі знань про політичні процеси орієнтуватися в перебігу суспільно-політичного життя як в Україні, так і в іноземних країнах.

3. Володіти навичками наукових досліджень, проведення самостійних експертно-аналітичних розробок, збору та обробки наукової інформації та критичного ставлення до існуючих оцінок політичних подій та ситуацій.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Політична іміджологія та політична мова» належить до переліку дисциплін спеціалізації «Політичний менеджмент» та є вибірковою дисципліною, викладається у VII семестрі бакалаврату та складається з двох частин. Друга частина дисципліни, «Політична мова», знайомить студентів із закономірностями використання мови у її усній та письмовій формах як засобу владно-політичного впливу, в тому числі у різноманітних видах мовленнєвої дії під час агітаційно-пропагандистських компаній, у виборчих та партійних компаніях; особливостями мовних комунікацій у засобах масової інформації, підготовки та використання політичних текстів; технологіями застосування і протидії мовному маніпулятивному впливу в політиці.

4.Завдання (навчальні цілі): оволодіння студентами знаннями про різновиди та механізми використання мовних засобів у політиці, забезпечення їхньої ефективності. В результаті навчання студенти повинні продемонструвати масив теоретичних знань, отримати навички самостійного аналізу політичних промов та текстів.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	основні етапи дослідження політичної мови, концепції та сучасні методи аналізу різних форм мовної політичної комунікації	Лекція, самостійна робота	Реферат, залік	5

1.2	особливості політичного мовлення в різних аудиторіях, основні способи та форми політичного впливу засобами усної та письмової мови	Лекція, самостійна робота	Реферат, залік	7
1.3	специфіку створення та використання різноманітних політичних текстів, способи та прийоми мовного маніпулювання в політиці і технології протидії цьому маніпулюванню	Лекція, самостійна робота	Реферат контрольна робота, залік	8
	Вміти:			
2.1	застосовувати методи та прийоми експертно-аналітичного дослідження політичних промов та текстів	Лекція, самостійна робота	Реферат, залік	5
2.2	здійснювати оцінку мотивів, норм, цінносних орієнтацій політичних акторів, які засобами мови позиціонують себе в конкретних політичних ситуаціях	Самостійна робота	Реферат	5
2.3	визначати шляхи та конкретні прийоми забезпечення ефективності політичних промов та текстів, формулювати рекомендації щодо їхнього удосконалення	Самостійна робота	Реферат, контрольна робота	5
	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої політологічної літератури	Самостійна робота	Реферат	5
3.2	презентувати результати проведених політологічних досліджень політичних промов та текстів та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Самостійна робота	Реферат	3
3.3	вести полеміку з питань оцінки конкретних політичних промов та текстів на основі володіння методиками їхнього наукового аналізу	Самостійна робота	Дискусія	3
	Автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із мовних досліджень політики, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Реферат	3

4.2	самостійно вирішувати комплексні завдання, пов'язані із верифікацією результатів існуючих оприлюднених мовних досліджень та порівнювати їх із результатами проведення власних досліджень	Самостійна робота	Реферат	3
4.3	нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість проведених досліджень політичної мови та обстоювати власну наукову позицію	Самостійна робота	Реферат, дискусія	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)					

7. Схема формування оцінки.

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає оцінювання теоретичної підготовки (результати навчання 1.1–1.3); оцінювання практичної підготовки (результати навчання 2.1-2.3); оцінювання комунікації (результати навчання 3.1-3.3); оцінювання автономності та відповідальності (результати навчання 4.1-4.3). Загальна оцінка складає до 50 балів, що розподіляються на 40 і 10 балів відповідно між результатами семестрового і підсумкового (на заліку) оцінювання.

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Реферат (до 3 балів): Р.Н. 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3

4. Контрольна робота (до 5 балів): Р.Н.1.3, 2,3

Вибір і комбінування форм оцінювання знань студентів та нарахування відповідної кількості балів здійснюються залежно від конкретних навчальних ситуацій.

- **підсумкове оцінювання:** письмова контрольна робота в обсязі навчальної програми.

- **умови допуску до підсумкового заліку:** студент допускається до складення заліку за умови отримання ним за результатами семестрового оцінювання щонайменше 24 бали.

7.2. Організація оцінювання: оцінювання здійснюється за національною шкалою з переведенням у бали за п'ятидесятибальною шкалою: "зараховано"(30 і більше балів); "не зараховано" (менше 30 балів). Підсумкове оцінювання у формі контрольної роботи (до 10 балів) оцінюється наступним чином:

10 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але не вистачає аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3 балів – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, у відповіді є суттєві неточності.

Остаточна кількість балів є сумою балів, отриманих за результатами семестрового оцінювання і безпосередньо на заліку.

При простому розрахунку отримуємо: (за I частину курсу)

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота)	Підсумкова оцінка
мінімум	24	6	30
максимум	40	10	50

7.3. Шкала відповідності оцінок:

Зараховано	60-100 балів
Не зараховано	0-59 балів

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Тема 1. Дослідження мови в політиці	1		5
2	Тема 2. Сутність та функції політичної мови	2		10
3	Тема 3. Політичне мовлення	4		10
4	Тема 4. Політичне мовлення у засобах масової інформації	2		10
5	Тема 5. Політичний текст	2		10
6	Тема 6. Мова як засіб політичного маніпулювання	4		10
	Контрольна робота	2		
	ВСЬОГО	17		55

Загальний обсяг 72 год, в тому числі:

Лекцій - 17 год.

Самостійна робота – 55 год.

Рекомендована література:

Основна:

Алтунян А.Г. От Булгарина до Жириновского. Идеино-политический анализ политических текстов / А.Г.Алтунян. – М., 1999.

Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика / Р.Барт. – М., 1989.

Беляков Г. Мова політики / Г.Беляков // Віче. – 1995. - №10.

Литвиненко О. Теорія пропаганди і сучасні підходи / О.Литвиненко // Людина і політика. – 1999. - №4.

Нагорна Л.П. Політична мова і мова політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики / Л.П.Нагорна. – К., 2005.

Петренко В. Політична мова: навчальний посібник / В.Петренко. – К., 2006.

Петренко В. Особливості визначення політичної мови / В.Петренко // Політичний менеджмент. – 2007. - №2 (23).

Почепцов Г. Коммуникативные технологии двадцатого века / Г.Почепцов: - М., 1999.

Рикер П. Герменевтика. Этика. Политика / П.Рикер. – М., 1995.

Додаткова:

Долгіх В.П. Політичний дискурс: походження та зміст поняття / В.П.Долгіх // Грані. – 2002. - №6.

Ведение политических дискуссий. Психологический анализ конфликтных выступлений / Ушакова Т.Н. и др. – М., 1995.

Головинський К. «Творчий марксист». Методи лінгвістично-психологічного аналізу текстів політичних лідерів / К.Головинський // Нова політика. – 1997. - №5.

Дорожжина Т.И. Речевой имидж политического лидера / Т.И.Дорожжина // Социс. – 1997. - №8.

Ильин М.В. Политический дискурс: слова и смыслы / М.В.Ильин // Полис. – 1994. - №1.

Клямкин И.С., Лапкин В.В. Социально-политическая риторика в постсоветском обществе / И.С.Клямкин, В.В.Лапкин // Полис. – 1995. - №4.

Масенко Л. Мова і політика / Л.Масенко. – К., 1999.

Л.В.Минаева Метафора в политике / Л.В.Минаева // Рабочий класс и современный мир. – 1990. - №3.

Нагорняк Т.Л. Символічний вимір політики і політичної мови / Т.Л.Нагорняк // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. – 2010. - №19.

Шавардова О.Ю. Політична мова як чинник політичної комунікації / О.Ю.Шавардова // Політологічний вісник: зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 32.